
Ion Talpa

Notă informativă

Generalizarea practicii judiciare cu privire la particularitățile examinării infracțiunilor legate de trafic de persoane

Conform planului de activitate al Colegiului Penal al Curții de Apel Bălți pentru anul 2021, ținând cont de importanța și actualitatea problemei legate de examinarea infracțiunilor legate de trafic de persoane, s-a efectuat prezenta notă informativă.

Prezenta notă informativă a Direcției sistematizare, generalizare a practicii judiciare și relații cu publicul, cuprinde generalizarea practicii judiciare și analiza datelor statistice a cauzelor penale în ordine de apel, pentru perioada anului 2020.

În legătură cu acest fapt, în primul rând a fost studiată legislația națională care reglementează problema menționată, și anume:

- Codul Penal al R.M.,
- Codul de procedură penală,
- Legea privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, nr. 241-XVI din 20.10.2005,
- Legea nr. 338 din 15.12. 1994 privind drepturile copilului,
- Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la practica aplicării legislației în cauzele despre traficul de ființe umane și traficul de copii, nr.37 din 22.11.2004 // Buletinul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova, 2005, nr.8.

I. Date generale despre trafic de ființe umane

Conceptul de trafic nu este unul nou, pentru prima dată fiind utilizat în secolul XVI, în calitate de sinonim pentru comerț. Astfel, acest termen nu avea conotații negative. Totuși, către sec. XVII traficul a început a fi asociat cu vânzarea ilicită și/sau neloyală a mărfurilor. Deși, la începuturi, prin trafic se înțelegea, în mare parte, vânzarea de droguri și arme, către sec. XIX această noțiune mai includea și comerțul cu ființe umane tratate ca bunuri și vândute în sclavie. Acest comerț „tradițional” cu

sclavi a fost scos în afara legii spre finele sec. XIX. La începutul sec. XX, termenul de trafic se referea, de obicei, la „comerțul de sclavi albi”, care reprezenta circulația peste frontierele internaționale a femeilor și copiilor în scopul practicării prostituției. Doar spre finele anilor `90 traficul a fost asociat cu prostituția și exploatarea sexuală a femeilor și copiilor. Odată cu adoptarea Protocolului pentru prevenirea, suprimarea și pedepsirea traficului de persoane, adițional Convenției ONU împotriva criminalității transnaționale organizate (Protocolul de la Palermo, 2000), în domeniul traficului au fost inserate două inovații.

În primul rând, a fost adoptată o definiție internațională comprehensivă a traficului de ființe umane. În al doilea rând, și mult mai important, definiția oferită de Protocol este una destul de extinsă privind domeniul de aplicare și înserează munca forțată ca unul dintre scopurile traficului, pe lângă scopul exploatării sexuale. În timp ce Protocolul enunță câteva distincții certe între traficul în scopul exploatării sexuale și traficul în scopul exploatării muncii și a serviciilor (precum și practicile referitoare la sclavie sau similare sclaviei și servituții), trebuie de ținut cont că exploatarea sexuală nu reprezintă muncă forțată. În general, traficul, la moment, se referă la circulația persoanelor, de multe ori ilegală, peste hotare sau pe teritoriul aceluiași stat, fenomen tratat ca o activitate comercială care finisează cu exploatarea prin muncă sau sexuală.

În conformitate cu art. 4 al Convenției Consiliului Europei privind măsurile contra traficului de ființe umane, expresia „trafic de ființe umane” desemnează recrutarea, transportul, transferul, cazarea sau primirea persoanelor, prin amenințarea cu ori prin utilizarea forței sau a altor forme de constrângere, prin răpire, fraudă, înșelăciune, abuz de autoritate ori de o situație de vulnerabilitate sau prin oferirea ori acceptarea de plăți sau de avantaje pentru obținerea consimțământului unei persoane având autoritate asupra altei persoane, în scopul exploatării. Exploatarea cuprinde cel puțin exploatarea altor persoane prin prostituție sau alte forme de exploatare sexuală, munca ori serviciile forțate, sclavia sau practicile similare acesteia, aservirea ori prelevarea de organe.

Convenția cu privire la înființarea Oficiului European de Poliție din 1995 definește Traficul de ființe umane ca fiind supunerea unei persoane puterii reale și ilegale a unor alte persoane, prin recurgerea la violență, amenințări sau uneltiri, prin abuz de autoritate în vederea impunerii acesteia de a practica prostituția, traficul presupunând și aplicarea diverselor forme de exploatare sexuală, abuzul de persoane minore sau comerțul cu copii abandonati.

Deși a început să se amplifice vertiginos în Republica Moldova încă în prima jumătate a deceniului nouă al sec. XX, prima încercare de a reglementa sub aspect juridico-penal relațiile sociale, în sensul interzicerii traficului de ființe umane în legislația națională, a fost întreprinsă în anul 1997, când legiuitorul a operat un amendament la Codul penal (redacția anului 1961), prin care în textul legii penale a fost introdus art.113/1 „Vînzarea și traficul de copii”. Norma în cauză interzicea doar traficul de copii, care constituia unul dintre obiectele traficului de oameni și nu oferea o reglementare juridico-penală a acestui comportament în întregime. În anul 1998 s-a întreprins o altă încercare de reglementare juridico-penală a traficului de ființe umane, deja a tuturor aspectelor, odată cu includerea art.105/2 „Proxenetismul” în Codul penal, a cărui dispoziție reglementa traficul de oameni ca o activitate infracțională

distinctă de proxenetism. Însă, potrivit acestei norme, erau susceptibile de sancționare penală doar actele de traficare a persoanelor săvârșite în scop de exploatare sexuală.

La 30.07.2001 în Codul penal a fost introdus art.113/2 „Traficul ilicit de ființe umane”, ceea ce a însemnat o altă etapă în reglementarea juridico-penală a relațiilor sociale în vederea interzicerii comerțului cu ființe umane și reprimării eventualelor manifestări de acest tip.

Actualul Cod penal al Republicii Moldova prevede separat infracțiunile de trafic de ființe umane (art.165) și trafic de copii (art.206). Conform art.165 CP RM, traficul de ființe umane reprezintă: recrutarea, transportarea, transferul, adăpostirea sau primirea unei persoane adulte, cu sau fără consimțământul acesteia, în scopul exploatării sexuale comerciale sau necomerciale, al exploatării prin muncă sau servicii forțate, al practicării cerșetoriei, al însușirii ajutoarelor, indemnizațiilor sau prestațiilor sociale, al folosirii ilegale în testări sau experimente medicale ori științifice, al exploatării în sclavie sau în condiții similare sclaviei, al folosirii în conflicte armate ori în activități criminale, al prelevării organelor, țesuturilor și/sau celulelor umane, precum și al folosirii femeii în calitate de mamă surogat ori în scop de reproducere.

Astfel, Codul penal al Republicii Moldova definește ceva mai detaliat decât Protocolul de la Palermo mijloacele de constrângere și scopurile exploatării. De exemplu, art.165 CP RM stabilește următoarele scopuri ale exploatării, care nu se regăsesc în Protocol:

- folosirea victimei în conflicte armate;
- folosirea victimei în activitate criminală;
- prelevarea de țesuturi umane pentru transplantare.

De asemenea, și Legea privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, nr.241-XVI din 20.10.2005, precum și Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la practica aplicării legislației în cauzele despre traficul de ființe umane și traficul de copii definesc expres traficul de ființe umane cu toate semnele particulare.

Din punct de vedere criminologic, traficul de ființe umane poate fi definit ca fiind o formă particulară de manifestare a criminalității organizate care constă în comerțul cu oameni sau cu organe și țesuturi ale lor, în scopul extragerii de profituri considerabile, speculând o anumită cerere și ofertă existentă în acest sens. Definiția criminologică are un caracter natural, ea reflectă realitatea așa cum aceasta este.

Lipsa unei definiții clare a infracțiunii de trafic de persoane reprezintă un obstacol ce împiedică prevenirea eficientă și urmărirea penală, recunoașterea drepturilor omului, cercetarea fenomenului, elaborarea și coordonarea unei politici eficiente, cooperarea internațională în scopul combaterii acestui flagel. O definiție distinctă a traficului facilitează de asemenea cooperarea internațională, de exemplu: cazul în care se pune problema dacă acțiunea de trafic săvârșită într-o altă țară este pasibilă de pedeapsă, potrivit legislației naționale.

Este dificil de a estima numărul de persoane traficate, deoarece majoritatea acestor mișcări sunt ilegale și nereglementate. Totuși, recent Organizația Internațională a Muncii a publicat o estimare globală cu privire la munca forțată, incluzând consecințele muncii forțate și ale traficului. Estimarea globală minimă a numărului de persoane exploatare prin muncă ca rezultat al traficului este de

2,450.000. Circa 20 % dintre toate cazurile de exploatare a muncii și circa un sfert din cazurile de muncă forțată organizate de către agențiile private sunt urmare directă a traficului, astfel proporția fiind destul de semnificativă. Totuși, din punct de vedere al localizării geografice, există diverse variații vizând proporția victimelor traficului din numărul total de victime ale muncii forțate. Numărul persoanelor traficate este calculat în țările de destinație (acolo unde sunt impuși să lucreze) și nu în statele de origine. Estimările scăzute pentru Africa sau statele în tranziție nu ar trebui să ascundă faptul că persoanele din aceste regiuni sunt traficate în alte regiuni, și anume în state industrializate.

Circa 70% din numărul persoanelor traficate, sunt femeii și fetele, care în mare majoritate sunt impuse să practice prostituția; iar aproximativ 50% din numărul persoanelor traficate, sunt minori, care sunt exploatați sexual, muncă silită, sau le sunt preluate organele.

Traficul diferă în dependență de regiune, persoane traficate, sectoare în care lucrează și ariile de origine și destinație. Copiii și femeile tinere sunt traficați în interiorul și peste hotarele țării în America Centrală și de Sud și în Africa Centrală și de Vest pentru exploatare în gospodăriile casnice și pentru industria sexuală.

Spre marele regret moldovenii au fost și continuă să fie traficați în peste 45 țări de destinație. Acestea includ Europa de Vest, Europa de Sud-Est, Orientul Mijlociu, Statele Unite ale Americii, și fosta Uniune Sovietică (țările CSI); în primul rând Federația Rusă și Ucraina.

Persoane de toate vârstele sunt traficate peste hotarele țării în Asia de Sud pentru a lucra la fabricile de covoare și confecții, pentru cerșit stradal, în construcții și plantații de ceai, la manufacturi sau cuptoare pentru cărămizi.

În Orientul Apropiat și Africa de Nord, femeile și fetele sunt traficate pentru a lucra în gospodăriile casnice, băieții sunt traficați în regiune pentru a lucra în calitate de întreținători de cămile, iar bărbații din Asia sunt traficați pentru a munci în sectorul de construcție și muncă manuală.

Fluxurile migraționale din Europa de Est și Asia (de cele mai multe ori tranzitând prin Europa de Est) se îndreaptă spre Europa de Vest și includ femeii și fetele traficate în industria sexuală, precum și bărbați și femeii traficați spre Spania, Marea Britanie, Germania sau Franța.

Fluxurile migrației din Asia Centrală și de Est tind să se orienteze spre Rusia, în sectorul de construcții. Mai mult, Asia Centrală și de Est este considerată o arie importantă de tranzit pentru victimele traficului.

În China se înregistrează fluxuri migrației interne masive – din regiuni rurale spre urbane. Această situație generează exploatarea economică și sexuală a femeilor tinere. Mulți migranți chinezi sunt vulnerabili contrabandei și traficului în anumite enclave economice din Europa și America de Nord, cu preponderență în domeniul textil, restaurante și munci casnice.

Doar în ultimii ani, s-a conturat o imagine mai clară a fenomenului de trafic. Deși inițial conceptul de trafic era asociat cu traficul de femei, copii și exploatare sexuală, lumea a început să înțeleagă că în trafic sunt implicate persoane de toate vârstele și genurile, precum și diverse sectoare economice.

În vederea consolidării sistemului de justiție prietenos copilului victimă/martor, în anul 2012 în Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122-XV din 14 martie 2003 a fost introdus art. 110¹, care prevede audierea martorului minor în spații special amenajate, dotate cu mijloace audio, video, utilizând asistența intervievatorului. De asemenea, în anul 2012, cu sprijinul asistenței tehnice internaționale, a fost lansat oficial un sistem special de audiere sub formă de conferințe video, care a fost instalat în incinta curților de apel și în trei edificii ale procuraturii. Ulterior, Procuratura Generală a creat 8 camere de audiere a minorilor din contul bugetului de stat, care funcționează, și a elaborat și a pus în aplicare următoarele acte departamentale în domeniul respectiv: Instrucțiunea cu privire la audierea victimelor traficului de ființe umane și Ghidul metodologic cu privire la instrumentarea cauzelor cu copii victime/martori ai infracțiunilor, fiind necesară elaborarea standardelor minime de calitate pentru realizarea audierilor în conformitate cu rigorile internaționale.

Care sunt semnele directe ale traficului de ființe umane:

- Recrutarea – presupune atragerea persoanei în situație de trafic prin oferte de studii sau locuri de muncă, prin încheierea căsătoriilor fictive, etc.;
- Transportare - presupune deplasarea persoanei peste hotare, pe jos sau prin utilizarea diferitelor mijloace de transport, adeseori fiind utilizate căile ilegale (păduri, trecerea prin înot a râurilor, etc.)
- Transfer – reprezintă transmiterea victimei unei alte persoane prin vânzare-cumpărare, schimb, arendă, transmiterea în contul unei datorii, dăruire sau prin alte tipuri de tranzacții cu sau fără răscumpărare;
- Adăpostire – presupune plasarea victimei într-un loc ascuns pentru a nu fi descoperită de reprezentanții organelor de poliție sau de o altă persoană terță, capabilă să denunțe traficantii;
- Amenințare și aplicarea violenței fizice sau psihice;
- Confiscarea documentelor – presupune sustragerea de la victimă a actelor de identitate, pașaportului, permisului de ședere, ș.a.;
- Ținerea persoanei în stare de servitute în scopul achitării unei datorii prestabilite nejustificat - presupune situația, în care victima este lipsită de libertate, inclusiv libertate de circulație, este ținută în stare de ostatic până la momentul achitării de el sau de o persoană terță a unei datorii legale sau ilegale;
- Îngrădirea la libera circulație - victima este privată de libertatea circulației sau limitată în a se deplasa doar în perimetrul unei zone restrânse, adesea în scopul evitării contactelor cu alte persoane sau în scopul obținerii unui randament al muncii maximal;
- Amenințarea cu predarea către autorități – se aplică de regulă față de migrații ilegali.

Totuși, luându-se în considerare că cele mai vulnerabile în acest context se dovedesc a fi persoanele de vârstă reproductivă, fiind pusă în pericol securitatea demografică a Republicii Moldova, s-a impus aplicarea mijloacelor de maximă eficiență, a celor juridico-penale, în vederea contracarării proliferării fenomenului traficului de ființe umane. Tocmai în acest scop a fost adoptat art.165 CP RM.

Luând în considerare caracterul complex al infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.165 CP RM, **obiectul juridic special** al acestei infracțiuni este și el complex: *obiectul juridic principal* îl constituie relațiile sociale cu privire la libertatea fizică a persoanei; *obiectul juridic secundar* îl formează relațiile sociale cu privire la oricare din următoarele valori sociale: integritatea corporală, viața, inviolabilitatea și libertatea sexuală, libertatea psihică ori libertatea fizică a persoanei; posesia asupra documentelor persoanei; libertatea manifestării de voință, probitate; exercitarea corectă a funcției în cadrul unei autorități publice; exercitarea corectă a controlului entelor persoanei; libertatea manifestării de voință; probitate; exercitarea corectă a funcției în cadrul unei autorități publice; exercitarea corectă a controlului asupra unei persoane aflate sub autoritatea altcuiva; exercitarea corectă a funcțiilor autorității publice, a acțiunilor administrative de dispoziție ori organizatorico-economice, fie a atribuțiilor ce-i revin unei persoane publice, unei persoane cu funcție de demnitate publică, unei persoane publice străine sau unui funcționar internațional; enirea transmiterii unei boli venerice sau a contaminării cu maladia SIDA.

Obiectul material sau imaterial al infracțiunii analizate îl reprezintă, după caz: corpul victimei (atunci când atingerea obiectului juridic secundar se face pe calea influențării nemijlocite infracționale asupra corpului victimei); documentele (în ipoteza consemnată la lit.a) alin.(1) art.165 CP RM, presupunând confiscarea documentelor); plățile sau beneficiile (în ipoteza specificată la lit.c) alin.(1) 165 CP RM, presupunând darea sau primirea unor plăți sau beneficii pentru a obține consimțământul unei persoane care deține controlul asupra unei alte persoane).

Victimă a infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.165 CP RM poate fi numai persoana care la momentul comiterii faptei a atins vârsta de 18 ani. Prin aceasta, infracțiunea în cauză se deosebește de de trafic de copii, incriminată la art.206 CP RM.

În contextul infracțiunii specificate la alin.(1) art.165 CP RM, consimțământul victimei nu înlătură răspunderea penală a făptuitorului. Chiar dacă victima și-a exprimat consimțământul de a fi traficată, acesta este redus la zero, este anulat, nevalabil, întrucât făptuitorul a recurs la unul din factorii de viciere a consimțământului, reprezentați de modalitățile acțiunii adiacente din cadrul faptei prejudiciabile specificate la alin.(1) art.165 CP RM.

M.Ștefănoaia menționa: „Dacă una dintre victimele traficate este o persoană adultă, iar cealaltă victimă traficată este o persoană minoră - vom fi în prezența unui concurs de infracțiuni”.

Calitatea de femeie gravidă are ca efect agravarea răspunderii penale în baza lit.c) alin.(2) art.165 RM.

În conformitate cu alin.(4) art. 165 CP RM, victima traficului de ființe umane este absolvită de răspundere penală pentru infracțiunile săvârșite de ea în legătură cu această calitate procesuală. Dispoziția în cauză este menită să prevină revictimizarea victimelor traficului de ființe umane și să contribuie la resocializarea acestora.

Latura obiectivă a infracțiunii prevăzute la alin.(1) art.165 CP RM se exprimă în fapta prejudiciabilă care cuprinde următoarele două acțiuni cu caracter alternativ:

1) acțiunea principală și 2) acțiunea sau inacțiunea adiacentă.

Acțiunea principală din cadrul infracțiunii specificate la alin. 1 art. 165 CP RM se exprimă în oricare din următoarele modalități: 1) recrutarea victimei; 2) transportarea victimei; 3) transferal victimei; 4) adăpostirea victimei; 5) primirea victimei.

Acțiunea sau inacțiunea adiacentă din cadrul infracțiunii prevăzute la alin. 1 art. 165 CP RM î-și găsește exprimare în modalitățile enumerate la lit. a-c alin. 1 și la lit. g alin. 2 art. 165 CP RM.

În cazurile menționate mai sus, complicele la infracțiune (adică persoana care deține controlul asupra victimei) poate fi oricare persoană sub a cărei grijă, ocrotire sau protecție - faptică sau juridică - se află victima. Se are în vedere tutorele, curatorul sau la oricare altă persoană care deține, legal sau ilegal, controlul asupra unei victime adulte.

Infracțiunea prevăzută la alin.(1) art.165 CP RM este o infracțiune formală. Ea se consideră consumată din momentul obținerii controlului asupra facultății victimei de a se deplasa nestingherit. Astfel, dacă același făptuitor, de exemplu, recrutează, transportă și adăpostește victima, iar aceste activități sunt însoțite de una dintre modalitățile acțiunii adiacente, deja în momentul recrutării victimei infracțiunea trebuie considerată consumată. Transportarea și adăpostirea victimei se vor referi la momentul de epuizare a infracțiunii specificate la alin. (1) art.165 CP RM.

Subiectul infracțiunii specificate la alin. (1) art.165 CP RM este: 1) persoana fizică responsabilă care, la momentul săvârșirii faptei, a atins vârsta de 16 ani; 2) persoana juridică (cu excepția autorității publice).

Latura subiectivă a infracțiunii specificate la alin.(1) art.165 CP RM se caracterizează, în primul rând, prin vinovăție sub formă de intenție directă. Motivele infracțiunii în cauză pot fi următoarele: interesul material; răzbunare; gelozie; invidie; ură; năzuința de a facilita săvârșirea unei alte infracțiuni; năzuința de a salva viața unei persoane apropiate; motive cu tentă sexuală; motive de ordin extremist etc.

II. Date statistice privind activitatea Curții de Apel Bălți pentru perioada anului 2020

La 18 octombrie 2020 Republica Moldova a marcat „Ziua Europeană de luptă împotriva traficului de ființe umane”. Pentru al IX-lea an consecutiv, a fost desfășurată Campania națională „Săptămâna de luptă împotriva traficului de ființe umane”.

Pe parcursul unei săptămâni, autoritățile publice centrale și locale, precum și alte instituții implicate în realizarea Campaniei au desfășurat activități de informare și sensibilizare a publicului larg, în particular elevi, studenți și tineri, părinți, cadre didactice referitor la riscurile și consecințele migrației ilegale și traficului de ființe umane, oportunitățile de angajare în Republica Moldova, precum și instituțiile la care pot apela în caz de necesitate.

În acest an, realizarea activităților a devenit mai dificilă, urmare a pandemiei Covid-19 și posibilitățile limitate de a organiza diferite activități. Totuși, fiind respectate măsurile epidemiologice, activitățile au fost realizate în mare parte on-line,

dar și off-line în grupuri restrânse. Astfel, au fost organizate sesiuni de instruire on-line, mese rotunde, dezbateri, concursuri de desene și eseuri, etc. La fel de important a fost și suportul partenerilor de dezvoltare în elaborarea și distribuirea materialelor informative în toate raioanele.

Cu suportul partenerilor de dezvoltare, Misiunea OIM în Moldova, C.I. „La Strada”, au fost elaborate 3580 materiale informative, care au fost distribuite la nivel central și la nivel local. Comisiile teritoriale pentru combaterea traficului de ființe umane au distribuit materialele informative publicului larg, dar și le-au afișat în locurile publice.

În toate punctele de trecere (auto) deschise circulației transfrontaliere, polițiștii de frontieră au distribuit călătorilor câte un pliant informativ privind migrația sigură și date de contact ale instituțiilor specializate în combaterea TFU. În total au fost distribuite 20 mii de pliante, oferite de către C.I. „La Strada”

Campania a avut drept scop sensibilizarea și informarea unui număr cât mai mare de cetățeni anual. Informațiile aduse la cunoștința elevilor, tinerilor, publicului larg s-au axat pe o informare prealabilă plecării peste hotare, fie la studii, fie la muncă și evitarea situațiilor de exploatare și trafic. De asemenea, cetățenii au fost informați despre semnele caracteristice unei victime a TFU, dar și liniile fierbinți care pot fi contactate în caz de necesitate. Instituțiile de învățământ au un rol important în educarea elevilor și studenților în acest sens, astfel, au fost organizate un șir de ore educative, lecții publice, cât și diferite activități interactive, cum au fost concursuri de desene și eseuri, flashmob-uri, etc. S-a remarcat, de asemenea, informarea de către inspectorii de muncă a angajatorilor din ramura agriculturii și construcțiilor despre evitarea situațiilor de exploatare, riscurile și consecințele acestora. Solicitanții de azil, persoanele aflate în Centrul de plasament temporar al străinilor, deținuții și șomerii, solicitanții serviciilor de stare civilă la fel, au beneficiat de informare.

Campania națională reprezintă un instrument important în ridicarea gradului de conștientizare a publicului larg despre riscurile și consecințele TFU. Prin intermediul Campaniei, au fost informate aproximativ 91646 persoane din republică și aproximativ 2767 specialiști.

Prin activitățile întreprinse în comun, autoritățile publice în comun cu partenerii de dezvoltare și-au consolidat eforturile în vederea prevenirii TFU, mai ales că în contextul pandemiei Covid-19, perioadă în care, urmare a restricțiilor de circulație, pierderea locurilor de muncă peste hotare, cetățenii Republicii Moldova au devenit vulnerabili la trafic și exploatare.

Instituțiile implicate în realizarea Campaniei au pus accent pe informarea elevilor și tinerilor, fiind informate în acest sens aproximativ 82454 persoane. Activitățile interactive realizate (concursuri de desen/eseuri, flashmob-uri, vizionarea filmelor tematice, etc.) au sporit interesul tinerilor de participare în activități și respectiv informarea eficientă a acestora.

Ținând cont de faptul că organizarea evenimentelor cu implicarea mai multor persoane au fost restricționate, un instrument important în informarea și sensibilizarea publicului larg în această perioadă a fost utilizarea resurselor mass-media: TV, posturile de radio locale, ziare locale cât și rețelele de socializare, paginile web ale instituțiilor.

În perioada nominalizată Curtea de Apel Bălți a examinat 5 cauze în baza art. 165 CP (traficul de ființe umane) și 2 cauze în baza art. 206 CP (traficul de copii) dintre care:

- 4 cauze au fost examinate în ordine de apel
- 1 cauză a fost examnată în ordine de recurs.

În baza art. 165 CP (traficul de ființe umane) au fost examinate 3 cauze, dintre care în 2 cauze a fost casată sentința instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri, pe 1 cauză a fost menținută sentința instanței de fond.

În temeiul art. 206 CP (traficul de copii) au fost examinate 2 cauze, dintre care pe 1 cauză a fost casată parțial sentința instanței de fond, pe 1 cauză a fost menținută sentința instanței de fond.

Date statistice privind examinarea cauzelor în ordine de apel, oferite de versiunea 5.4 PIGD la rubrica Rapoarte, în anexă, Tabelul 1

Date statistice privind examinarea cauzelor în ordine de apel, în perioada respectivă, generate de versiunea 5.4 PIGD la Registrul General al Dosarelor, în anexă, Tabelul 2

Date statistice privind examinarea cauzelor în ordine de recurs, oferite de versiunea 5.4 PIGD la rubrica Rapoarte, în anexă, Tabelul 3

Date statistice privind examinarea cauzelor în ordine de recurs, în perioada respectivă, generate de versiunea 5.4 PIGD la Registrul General al Dosarelor, în anexă, Tabelul 4

Cu titlu de exemplu, poate fi adusă decizia Curții de Apel Bălți prin care a fost examinat în ședință publică apelul declarat de către avocatul în interesele inculpaților M.V. și M.L., și apelul procurorului din secția combaterii traficului de ființe umane, fiind recunoscute vinovate în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 206 alin.2 lit. a,c CP, cu aplicarea în privința lui M.V. a pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 10 ani cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a exercita activități pedagogice pe un termen de 3 ani.

În privința lui M. L. a fost recalificată infracțiunea în art. 168 alin. 1 CP fiind însă liberată de răspunderea penală pe motivul expirării termenului de prescripție de tragere la răspundere penală, cu încetarea procesului penal.

Adoptând sentința în cauză prima instanță a reținut, că M. V., în vara anului 2003, acționând împreună și prin înțelegere prealabilă cu soțul său M. R., în privința căruia a fost pronunțată sentință de condamnare irevocabilă, aflându-se în or. XX, Federația Rusă, profitând de situația de vulnerabilitate a victimei, care se află fără supravegherea părinților și fără mijloace de supraviețuire, cerșea pe teritoriul unei

piețe agricole din localitatea respectivă, urmărind scopul exploatării prin muncă și servicii forțate a copilului, au răpit-o pe minora A. N., născută la xx.xx.xxxx, ademenind-o prin înșelăciune, sub pretextul acordării unei sume de bani a imobilizat-o prin administrarea de somnifere. Apoi, deținând controlul asupra victimei care nu era în conștiință, M. R., împreună cu M. V., în scopul exploatării prin muncă și servicii forțate au transportat-o pe minora A. N., în or. XX, Federația Rusă, adăpostind-o într-un apartament din localitatea respectivă, unde ei locuiau. Privând victima de libertate și tăinuind-o în apartamentul respectiv, pentru a nu fi descoperită, de către organele de drept sau de alte persoane, M. R. și M. V., folosind violența fizică și psihică și amenințarea cu aplicarea acesteia, au exploatat-o prin muncă și servicii forțate, fiind impusă, contrar voinței să efectueze lucrul casnic.

Ulterior, aproximativ în toamna anului 2003, M. R., acționând împreună și de comun acord cu M. V., continuând acțiunile sale criminale, în scopul diminuării gradului de discernământ și pentru a menține controlul asupra victimei, i-au administrat minorei A. N., substanțe somnifere și folosindu-se de starea de somnolență a victimei, au transportat-o în or.XX, Republica Moldova, prezentând acte de identitate false, pentru legitimarea victimei la punctele de trecere a frontierelor statelor de tranzit.

Ulterior, aproximativ în toamna anului 2003, M. R., acționând împreună și de comun acord cu M. V., aflându-se în or. XX, urmărind scopul exploatării copilului prin muncă, au adăpostit-o pe A. N., în imobilul amplasat în, or.XX, ce le aparține cu drept de proprietate, acordându-i pentru locuire un șopron al gospodăriei indicate și profitând de situația de vulnerabilitate, manifestat prin faptul, că A. N., se află fără acte și fără bani, într-o țară străină, folosind violența fizică și psihică, precum și amenințarea cu aplicarea acesteia, a fost exploatată prin muncă și servicii forțate, fiind impusă contrar voinței să efectueze lucrul casnic până la finele anului 2004. Ulterior, la sfârșitul anului 2004, M.R., împreună cu M. V., au transferat-o pe A. N. către P. A., M. L., P.R. și P.V. cu care acționau împreună și de comun acord. Minora a fost adăpostită în imobilul ultimilor fiind supusă violenței fizice și psihice și amenințată cu aplicarea acesteia din partea tuturor membrilor de familie menționate, a fost exploatată prin muncă și servicii forțate, fiind impusă contrar voinței să efectueze lucrul casnic până în luna aprilie a anului 2006. Concomitent, în acea perioadă minora a fost și abuzată sexual de către P.V. și tot el a savârșit cu victima minoră raporturi sexuale prin constrângere fizică și psihică a victimei, profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra și de a-și exprima voința, după care minora a reușit să evadeze.

Fiind examinată cauza penală în procedură generală, instanța de fond a recunoscut-o vinovată pe V. M. în baza art.206 alin.(2) lit.a) și c) CP, statuând totodată, că învinuirea adusă lui M.L., este întemeiată doar fragmentar, acțiunile căreia incorect fiind încadrate în baza art.206 alin.(2) lit.a) și c) CP, reîncadrându-le în baza art.168 alin.(1) CP.

Astfel, instanța de fond, i-a aplicat V. M. în baza art.206 alin.(2) lit.a) și c) CP, pedeapsă cu închisoarea pe termen de 10 ani, cu privarea de dreptul de a exercita activități pedagogice pe un termen de 3 trei ani, anunțând-o în căutare, iar pe L. M., a liberat-o de răspundere penală pe art.168 alin.(1) CP din motivul expirării termenului de prescripție de tragere la răspundere penală, cu încetarea procesului penal.

De asemenea instanța s-a expus și în latura civilă, admitând parțial acțiunea civilă înaintată de A. N. și încasând în mod solidar de la M. V. și M. L. în beneficiul N. A. suma de 12000 lei în vederea reparării prejudiciul moral cauzat.

Sentința în cauză, a fost în termen contestată cu apel de către procurorul secției combaterea traficului de ființe umane din cadrul Procuraturii Generale, care a pledat pentru casarea parțială a sentinței Judecătorei XX sediu XY, cu adoptarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie recunoscută vinovată M. L. în comiterea infracțiunii prevăzute de art.206 alin.(2) lit.a) și c) CP și să-i fie stabilită în baza acestui articol o pedeapsă de 10 ani închisoare, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip închis pentru femei, cu privarea de dreptul de a exercita activități pedagogice pe un termen de 5 ani. Să fie recunoscută vinovată M. V. în comiterea infracțiunii prevăzute de art.206 alin.(2) lit.a) și c) CP cu condamnarea în baza acestei legi la o pedeapsă de 11 ani închisoare, cu ispășirea pedepsei în penitenciar pentru femei de tip închis, cu privarea de dreptul de a exercita activități pedagogice pe un termen de 5 ani. Să fie admisă acțiunea civilă și a încasa în mod solidar de la M. V. și M. L. în favoarea părții vătămate prejudiciu moral în sumă totală de 250000 lei, și totodată încasarea cheltuielilor judiciare în sumă totală de 4236 lei.

În argumentarea cerințelor formulate procurorul-apelant a invocat, că sentința este contradictorie, dispozitivul sentinței necorespunzând părții descriptive, în partea descriptivă fiind constatate circumstanțe care se contrazic. La fel, acuzarea considera că apreciind în ansamblu probele administrate în raport cu conținutul normei penale, acțiunile lui M. L. se încadrează în prevederile art.206 alin.(2) lit.a) și c) CP, la fel, instanța nefondat a încasat doar parțial daunele morale în mărime de 12000 lei, invocând, că în acest sens nu s-a ținut cont de durata exploatării victimei, de suferințele fizice și psihice la care a fost supusă partea vătămată ca rezultat al acțiunilor inculpaților. În acest sens reiterează, că, partea vătămată pe parcursul a circa 2 ani a fost tratată ca un sclav, dormea la podele în baie, era alimentată din rămășițele de mâncare care rămâneau de la masa inculpaților, a fost abuzată fizic și sexual, ulterior a pierdut sarcina.

Dezacord cu sentința în cauză a exprimat și partea vătămată A. N., care a pledat pentru casarea parțială a sentinței Judecătorei XX sediu XY, cu adoptarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care M. L. să fie recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art.206 alin.(2) lit.a) și c) CP, cu stabilirea unei pedepse în baza acestui articol. De asemenea a solicitat admiterea acțiunii civile și încasarea în mod solidar de la M. V. și M. L. în beneficiul său a sumei de 250000 lei, cu titlu de despăgubiri morale.

În susținerea poziției a invocat, că sentința adoptată de instanța de fond este una neîntemeiată, fiind eronat reîncadrate acțiunile inculpatei M. L., în baza art.168 alin.(1) CP, considerând că acțiunile acesteia se încadrează perfect în baza art.206 alin.(2) lit.a) și c) CP, fiind administrate probe în acest sens care după părerea ei ar demonstra vina integral. Referitor sumei încasate cu titlu de prejudiciu moral, a menționat că instanța nefondat a încasat doar parțial daunele morale în mărime de 12000 lei, or, nu s-a ținut cont de durata exploatării victimei, de suferințele fizice și psihice la care a fost supusă, care pe parcursul a circa 2 ani a fost tratată ca un sclav,

dormind la podele în baie, fiind alimentată cu rămășițe de mâncare și abuzată fizic și sexual, ulterior pierzând sarcina.

Sentiința a fost contestată cu apel și de către avocatul V.G. în interesele inculpatei V. M. care a pledat pentru casarea sentinței Judecătorei XX sediu XY în privința V. M., cu dispunerea achitării acesteia, din motiv că fapta savârșită nu întrunește elementele infracțiunii.

Fiind verificate argumentele invocate în cererile de apel, studiind materialele cauzei, Colegiul a considerat că, cercetând sub toate aspectele probele administrate, efectuând o analiză amplă a acestora, instanța de judecată a dat o apreciere juridică justă acțiunilor inculpatei V. M., corect încadrându-le în baza art.206 alin.2 lit.a, c CP.

Colegiul penal a indicat că instanța de fond corect a statuat, că pentru existența infracțiunii prevăzute de art.206 CP - traficul de copii, era suficientă prezența acțiunilor de recrutare a victimei, iar prin recrutare se înțelege racolarea (prin selectare) a victimei în vederea deplasării ei către punctul de destinație, iar existența recrutării nu depinde nici de realizarea scopului de exploatare, nici de faptul dacă ulterior vor urma etapele de transportare, transfer, adăpostire sau primire a victimei. Totodată, infracțiunea prevăzută de art.206 CP este o infracțiune formală și se consideră consumată chiar și în urma săvârșirii recrutării, indiferent de survenirea consecințelor prejudiciabile.

Deși, inculpata M. V. nu a recunoscut vina în comiterea faptei imputate, totuși în confirmarea faptei reținute în sentința de condamnare, de către instanța de fond întemeiat au fost plasate declarațiile părții vătămate, a martorilor și probelor scrise, care în cele ce urmează au fost analizate inclusiv și de instanța de apel.

Astfel, Colegiul penal rezumînd că la caz, în acțiunile lui V. M. perfect s-au regăsit latura obiectivă a infracțiunii imputate, cât și latura subiectivă, obiectul și subiectul, infracțiunii de trafic de copii, or, aceasta stabilind faptul, că partea vătămată era minoră și profitând de situația de vulnerabilitate a acesteia, care cerșea pe piață pentru a se întreține, a ademenit-o prin oferirea de mâncare și bani și inițial, adăpostind-o la un apartament, ulterior a transportat-o în Republica Moldova, or. XX, unde aceasta era obligată să presteze diferite munci casnice, deseori fiind supusă atât violenței psihice, cât și fizice.

Cât privește soluția instanței de fond vis a vis de inculpata M. L. și anume reîncadrarea acțiunilor acesteia în baza art.168 alin.(1) CP, Colegiul penal o consideră una eronată, sentința în această parte fiind una contradictorie, dispozitivul sentinței necorespunzând părții descriptive. Astfel, instanța de fond, în partea descriptivă a constatat că *„M. V. acționând împreună și în comun acord cu M. R., aflându-se în or.XX, urmărind scopul exploatării în continuare a copilului prin muncă și servicii forțate, au transferat-o pe A. N. către P. A., M. L., P. R. și P. V. cu care acționau împreună și de comun acord. Ulterior, continuând acțiunile infracționale inițiate de către M. V. și M. R., P. A. acționând împreună și în comun acord cu fiii săi P. R., P. V. și nora M. L. în scopul exploatării prin muncă și servicii forțate a copilului, au adăpostit-o pe A. N. în imobilul din or.XX...”*, ca ulterior să-i reîncadreze acțiunile în temeiul art.168 alin.(1) CP, iar în partea dispozitivă a sentinței să o libereze de răspundere penală pe motivul expirării termenului de prescripție de tragere la răspundere penală, cu încetarea procesului penal.

Colegiul penal a menționat în acest sens că, traficul de copii și infracțiunea de muncă forțată sunt distincte în primul rând prin obiectul juridic, în cazul traficului de copii, obiectul juridic principal îl constituie relațiile sociale cu privire la dezvoltarea fizică, psihică, spirituală și intelectuală a minorului; obiectul juridic secundar formându-l relațiile sociale cu privire la libertatea fizică a minorului, pe când în cazul muncii forțate, libertatea muncii și relațiile sociale aferente sunt cele vătămate.

De asemenea a fost de menționat și faptul, că în cazul faptei infracționale prevăzute la art.168 CP, nu se atestă prezența *unei acțiuni principale și a unei acțiuni adiacente*, deși fapta dată o alcătuiesc mai multe modalități cu caracter alternativ, legiuitorul nu a stabilit un scop special pentru infracțiunea de muncă forțată. Traficul de copii nu se numără printre scopurile acestei infracțiuni. În schimb, scopul de exploatare prin muncă sau servicii forțate, constituie una dintre formele scopului acțiunii principale din cadrul traficului de copii. Traficul de copii absoarbe infracțiunea prevăzută la art.168 CP atunci când această infracțiune apare în modalitatea exploatării prin muncă, fapt ce persistă și la caz.

În acelaș context, Colegiul penal a indicat că, în cazul comiterii traficului de copii de două sau mai multe persoane, este posibil ca fiecare dintre cofăptuitori să comită atât acțiunea principală din cadrul infracțiunii analizate, cât și acțiunea adiacentă din cadrul acesteia, precum și, numai acțiunea principală din cadrul infracțiunii de trafic de copii sau numai acțiunea adiacentă din cadrul acestei infracțiuni.

La caz, eroarea instanței de fond constă în omiterea conștientizării prezenței unei infracțiuni complexe, în rezultat, calificând fragmentar/partial cele săvârșite, fiind reținută în sarcina inculpatei L. M. doar infracțiunea-scop, adică, infracțiunea prevăzută la 168 CP, care este absorbită la caz de infracțiunea-mijloc, adică traficul de copii, în scop de exploatare prin muncă (art.206 CP). Mai mult ca atât, instanța a reținut în sarcina L. M. o acțiune adiacentă, caracteristică traficului de copii, cum ar fi, ”aplicarea violenței fizice și psihice și amenințarea cu aplicarea acesteia”.

Astfel, Colegiul penal a rezumat că, la caz în acțiunile inculpatei L. M. perfect s-a regăsit latura obiectivă a infracțiunii imputate, care se exprimă prin: primirea și adăpostirea unui copil, în scopul exploatării prin muncă și servicii forțate, fiind însoțită de violență fizică și psihică, profitând de situația de vulnerabilitate a copilului, cât și latura subiectivă, obiectul și subiectul, infracțiunii de trafic de copii, or, aceasta locuind împreună cu soțul în gospodăria din or. XX, a primit-o și adăpostit-o pe minora A. N., supunând-o la diferite munci casnice, aplicând în privința acesteia violență fizică și psihică.

La stabilirea pedepsei inculpatei L. M., Colegiul penal a ținut cont și de faptul că, M. L. la momentul comiterii infracțiunii era minoră, atingând vârsta de atragere la răspundere penală de 16 ani, deja în procesul derulării evenimentelor, fiind copil, cu un nivel de dezvoltare intelectuală în corespundere cu limita inferioară a normei de vârstă, *având respectiv și un rol secundar în săvârșirea infracțiunii*, iar la momentul emiterii sentinței avea și ea doi copii minori la întreținere, la locul de trai era caracterizată pozitiv, anterior n-a fost atrasă la răspundere penală, și nici ulterior pe parcursul a circa 14 ani, considerându-se oportun de a i se aplica o pedeapsă cu închisoarea cu aplicarea prevederilor art.79 CP, sub limita minimă stabilită de norma

penală, limitându-se la termenul aflării acesteea sub arest preventiv și arest la domiciliu.

Respectiv, reținând prevederile art.art.61,75,79 CP, Colegiul penal a stabilit că, pedeapsa astfel cum va fi stabilită, este în coraport cu elementele complementare ce vizează personalitatea inculpatei și de rolul acesteia în săvârșirea infracțiunii.

Colegiul penal a ajuns la concluzia că, prin aplicarea față de inculpată a pedepsei astfel cum a fost individualizată, vor fi atinse scopurile pedepsei penale: de corectare a inculpatei, de restabilire a echității sociale, de prevenire a săvârșirii altor infracțiuni, doar respectiva pedeapsă fiind aptă să conducă la realizarea scopurilor sancțiunii, contribuind la reeducarea inculpatei, la formarea unei atitudini pozitive față de ordinea de drept, regulile de conviețuire socială și principiile morale.

Astfel, colegiul penal al Curții de Apel Bălți verificînd temeinicia cerințelor formulate de apelant a recunoscut-o vinovată pe M.V. fiind condamnată în baza art.206 alin.2 lit.a, c CP al RM și în temeiul acestei legi stabilindui-se pedeapsa sub formă de închisoare pe termen de 10 (zece) ani, cu privarea de dreptul de a exercita activități pedagogice pe un termen de (3) trei ani, și încasarea sumei de 7000 lei cu titlu de prejudiciu moral în beneficiul părții vătămate A.N.

M. L. a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 206 alin. 2 lit.a, c CP și în temeiul acestei Legi, prin aplicarea prevederilor art.79 CP, s-a stabilit pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 11 (unsprezece) luni 22 (douăzeci și două) zile, cu privarea de dreptul de a exercita activități pedagogice pe un termen de (3) trei ani, fiind încasat din contul inculpatei în beneficiul părții vătămate suma de 20000 lei, cu titlu de prejudiciu moral.

Un alt motiv de casare a fost și reducerea pedepsei fără a modifica calificarea, eronat fiind stabilite pedepse complimentare inculpaților, fără a specifica de care activitate urmează a fi privați:

La caz, Colegiul Penal al Curții de Apel Bălți a examinat în ordine de apel în ședință publică apelul procurorului în Procuratura XX, apelul comun al avocatului și a inculpatului P. I., apelul inițial și suplimentar al inculpatei A. C., apelurile avocaților în interesul inculpatei A. C., declarate împotriva sentinței Judecătoriei XX din XX.XX.XXXX.

Prin sentința Judecătoriei XX, Sediul XY P.I. a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 165 alin. 2 lit, b, d.; art. 220 alin. 2 lit. c și art. 206 alin. 2 lit. a Cod Penal, și în baza acestor legi s-a stabilit pedeapsa în conformitate cu art. 84 CP, pentru concurs de infracțiuni prin cumul parțial al pedepselor aplicate definitiv i s-a stabilit pedeapsa închisoare pe un termen de 11/unsprezece/ ani fără privarea de dreptul de a ocupa careva funcții sau de a exercita anumită activitate cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

Prin aceeași sentință, A. C. a fost recunoscută vinovată în comiterea infracțiunii, prevăzute de art. 165 alin. (2) lit.b), d) Cod penal stabilindu-i pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 7 /șapte/ ani fără privarea de dreptul de a ocupa careva funcții sau de a exercita anumită activitate cu executarea pedepsei în penitenciar pentru femei de tip închis.

S-a dispus ca măsura preventivă aplicată inculpaților a fi schimbată în arest, aceștia urmând a fi luați sub strajă la intrarea sentinței în vigoare.

La emiterea sentinței în cauză prima instanță a reținut că, inculpatul P. I. în comun cu alte persoane neidentificate de organul de urmărire penală, în perioada lunii martie 2010, aflându-se în or. XX, acționând în mod intenționat în scop de profit, dându-și seama că prin acțiunile sale recrutează o persoană minoră în prostituție și dorind aceasta, prin abuz de poziție de vulnerabilitate specifică copiilor, manifestată prin situația precară din punct de vedere al supraviețuirii sociale, lipsa de mijloace financiare strict necesare pentru supraviețuire, prin înșelăciune sub pretextul angajării la un serviciu bine plătit în calitate de chelner și obținerii unui venit în or. XX, Federația Rusă, a dus-o în eroare pe mama minorei B. I., primind de la ultima acordul pentru a o scoate peste hotarele R. Moldova a minorei, care la acel moment se afla în a 3-a lună de graviditate, și acționând în continuare întru atingerea scopului său infracțional asigurând perfectarea actelor de identitate, i-a organizat transportarea victimei prin intermediul căilor ferate R. Moldova în țara de destinație. Ajungând în or. XX, Federația Rusă, minora I. B. a fost adăpostită într-un apartament, apoi transportată într-un sat, unde prin aplicarea violenței fizice și psihice a fost impusă contra voinței sale să presteze servicii sexuale comerciale în prostituție timp de patru luni.

În final, inculpatul a recrutat mai multe tinere în perioada de timp 2010-2011.

Sentința a fost atacată cu apel de procurorul în procuratura XX, care a solicitat admiterea apelului, casarea sentinței judecătorei XX cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care P. I. să fie recunoscut culpabil în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art.art. 206 alin. 2 lit. a, 165 alin. 2 lit. b, d, 220 alin. 2 lit. c Cod penal și A. C. să fie recunoscută culpabilă în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 165 alin. 2 lit. b, d Cod penal, stabilindu-i pedeapsa lui P. I., cu aplicarea art. 84 alin.1 CP prin concurs de infracțiuni, adică 15 ani închisoare cu privarea de dreptul de a exercita anumită activitate pe un termen de 4 ani, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip închis.

La fel, procurorul a solicitat și lui A. C. stabilirea pedepsei în baza art. 165 alin. 2 lit. b, d Cod penal, sub formă de 10 ani închisoare cu privarea de dreptul de a exercita anumită activitate pe un termen de 3 ani, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip închis pentru femei.

De asemenea, sentința instanței de fond a fost contestată cu apel comun și de către avocatul în interesele inculpatului și inculpatul P. I., solicitând, admiterea apelului, rejudecarea cauzei, reaprecierea probelor procesului penal prezentate în instanța de fond și admiterea spre apreciere a probelor noi, casarea sentinței judecătorei XX în privința lui P. I. și A. C. ca fiind ilegală și nefondată, cu achitarea lui P. I. pe toate capetele de acuzare din lipsa în acțiunile acestuia a elementelor infracțiunii cu revocarea măsurii preventive în privința ultimului.

Inculpata A.C. a solicitat admiterea apelului, casarea sentinței judecătorei XX, cu rejudecarea cauzei potrivit modului stabilit pentru prima instanță, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie achitată.

În motivarea apelului a invocat că, instanța de fond, nu a luat în considerare motivele invocate de apărare, mai mult ca atât, le-a respins ca nefondate apreciindu-le

critic. Inculpata a considerat că pe parcursul examinării cauzei nu au fost prezentate probe suficiente, directe, utile, sentința de condamnare fiind adoptată numai în baza declarațiilor părților vătămate, fără a fi spriginite de alte probe. Astfel, declarațiile propuse de acuzare nu au fost în coraborare cu restul probelor propuse de acuzare, iar învinuirea a fost întemeiată doar pe presupuneri, nefiind întărită cu probe veridice și incontestabile pentru constatarea vinovăției.

În cadrul examinării cauzei în instanța de apel, Colegiul penal a menționat că în aspectul infracțiunii analizate în baza art. 165 Cod penal, era necesară stabilirea esenței juridice a sintagmei ”cu sau fără consimțământul acesteia” care se referă la lipsa sau prezența consimțământului victimei de a fi traficată. Se reiterează faptul că, în contextul infracțiunii specificate la art. 165 Cod penal, consimțământul victimei nu înlătură răspunderea penală a făptuitorului. Chiar dacă victima și-a exprimat consimțământul de a fi traficată, acesta este redus la zero, este anulat, nevalabil, întrucât făptuitorul a recurs la unul din factorii de viciere a consimțământului, reprezentăți de modalitățile acțiunii adiacente din cadrul faptei prejudiciabile specificate la infracțiunea de trafic de ființe în aspectul cauzei penale date. Sintagma ”cu sau fără consimțământul acesteia” utilizată în dispoziția art. 165 Cod penal se referă la consimțământul victimei la recrutarea, transportarea, transferul, adăpostirea sau primirea ei, în scop de exploatare. Legiuitorul nu are în vedere consimțământul victimei la exploatare, din moment ce exploatarea propriu-zisă depășește cadrul infracțiunii analizate, deci este irelevantă în conjunctura infracțiunii date.

Colegiul penal a mai indicat că, infracțiunea cercetată de trafic de ființe în cazul din speță este o infracțiune formală, considerându-se consumată din momentul obținerii controlului asupra facultății victimei de a se deplasa nestingherit.

Cu referire la învinuirea lui P. I. pe capătul de învinuire în baza art. 220 alin. 2 lit. c Cod penal, Colegiul penal relevă faptul că, obiectul juridic special al infracțiunii de proxenetism îl formează relațiile sociale cu privire la moralitatea și neaservirea actelor sexuale. Atunci când infracțiunea în cauză a fost comisă prin influențarea nemijlocită infracțională asupra corpului persoanei, acesta constituind obiectul material.

Infracțiunea specificată la art. 220 CP RM este o infracțiune formală. În modalitatea de îndemn la prostituție, proxenetismul se consideră consumat din momentul îndemnului la prostituție, indiferent dacă persoana îndemnată a luat ulterior hotărârea de a practica sau nu prostituția. În modalitatea de determinare la prostituție, proxenetismul se consideră consumat din momentul luării de către victimă a hotărârii de a practica prostituția, indiferent dacă această hotărâre a fost realizată sau nu. În modalitatea de înlesnire a practicării prostituției, proxenetismul se consideră consumat dacă, prin ajutorul acordat de făptuitor, a fost facilitată practicarea sau continuarea practicării prostituției. În modalitatea de tragere de foloase de pe urma practicării prostituției de către o altă persoană, proxenetismul se consideră consumat din momentul obținerii de către făptuitor, chiar și o singură dată, a foloaselor patrimoniale de pe urma practicării prostituției de către o altă persoană.

Cu referire la învinuirea inculpatului P. I. în baza art. 206 alin. (2) lit. a) Cod penal, Colegiul penal observă că minorii, în special cei cu vârste fragede, au un indice de vulnerabilitate mai ridicat, în comparație cu adulții. Fiind lipsiți de experiență și, de regulă, de o apărare corespunzătoare, nevârstniciei cad mai ușor victime infracțiunilor.

Ei sunt mai creduli, mai slabi fizic, mai lipsiți de experiență etc. Cunoscând aceste împrejurări, traficanții caută să le valorifice în favoarea lor, astfel legiuitorul a sancționat mai aspru traficul persoanelor minore, în comparație cu traficul de persoane adulte, tocmai datorită imaturității și fragilității fizice și psihice a acestora, care contribuie la posibilitatea sporită de reușită a faptei penale pe care urmează a fi analizată.

Colegiul penal a respins argumentele apelantei A. C. expuse în cererile de apel inițială și suplimentară potrivit căror instanța de judecată nu a luat în considerație motivele invocate de apărare, acestea fiind respinse și apreciate critic, or, faptul că acestea au fost respinse și nu au fost soluționate în folosul inculpatei nu înseamnă că comportă un caracter relevant pentru soluționarea fondului cauzei, instanța având competența de a le aprecia în coroborare cu celelalte probe și conform intimei convingeri, faptul dat fiind apreciat de instanța de apel ca fiind un dezacord cu soluția emisă de instanța de fond în defavoarea inculpatei.

Astfel, poziția inculpaților de nerecunoaștere a vinovăției, Colegiul a apreciat-o ca o versiune a lor de apărare întru evitarea răspunderii penale cuvenite pentru comiterea faptelor infracționale imputate.

Colegiul penal a reținut și faptul că, instanța de fond nu a respectat în tot prevederile art.61 Cod penal, conform căruia *pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților cât și a altor persoane*, la fel și prevederile art. 75 Cod penal, *conform cărora persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele și în strictă conformitate cu dispozițiile legii*.

Astfel, instanța a constatat că inculpații nu au recunoscut vina, P. I. a comis un șir de infracțiuni, unele din ele din categoria celor deosebit de grave, iar A. C. infracțiune deosebit de gravă, precum și de pericolul social a celor comise, circumstanțe atenuante nu au fost stabilite, just ajungând la concluzia că corectarea acestora poate avea loc doar în condițiile privării de libertate, obiectiv fiind stabilită și mărimea pedepselor.

Totodată, Colegiul a indicat că, instanța de fond a stabilit pedepse complimentare inculpaților, fără a specifica de care activitate urmează a fi privați, eroare ce urmează a fi corectată de instanța de apel.

În acest aspect, Colegiul având în vedere categoria infracțiunii de care au fost recunoscuți vinoveți inculpații, îi va priva de dreptul de a practica activitate legată de transportarea și angajarea persoanelor în câmpul muncii peste hotarele Republicii Moldova și în Republica Moldova.

Ce ține de mărimea pedepsei cu închisoare aplicată lui P. I., deși, instanța de fond corect a individualizat-o, totuși, la momentul examinării cauzei în instanța de apel, Colegiul a fost de părerea că în privința lui P. I., urmează a fi modificată mărimea pedepsei definitive stabilită prin prisma art. 84 alin. (1) Cod penal.

În acest sens, se rețin prevederile art.385 alin.(4) CPP, conform căruia urmează că, dacă în cursul urmăririi penale sau judecării cauzei, s-au constatat încălcări care au afectat grav drepturile inculpatului ce derivă din calitatea procesuală a inculpatului,

instanța examinează posibilitatea reducerii pedepsei inculpatului drept compensare pentru aceste încălcări.

Astfel, ținând cont de faptul că prin hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului nr. din 15 mai 2018 s-a constatat încălcarea articolelor 5&1 și 4&5 ale Convenției, Colegiul având în vedere prevederile art.385 alin.(4), a redus pedeapsa definitivă în comparație cu cea stabilită de prima instanță.

La opinia Colegiului penal, pedepsele stabilite pentru inculpații P. I. și A. C., sunt echitabile faptelor infracționale săvârșite, fiind în corespundere cu împrejurările cauzei, normele legale și se consideră că va atinge scopul de corectare și reeducare a lor.

Totodată, Colegiul reiterează că, practica judiciară demonstrează că pedeapsa prea aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit, iar o pedeapsă prea blândă generează dispreț față de ea și nu este suficient nici pentru corectarea infractorului nici pentru prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.

La acest capitol, Colegiul a indicat ca măsură de constrângere, pedeapsa are pe lângă scopul său represiv și o finalitate de exemplaritate, în ce privește comportamentul făptuitorului. Pe de altă parte, pedeapsa și modalitatea de executare a acesteia trebuie individualizate în așa fel încât inculpatul să fie convins de necesitatea respectării legii penale și evitarea pe viitor a săvârșirii unor fapte similare. Chestiunea de individualizare a pedepsei este un proces obiectiv, de evaluare a tuturor elementelor circumscrise faptei și autorului, având ca finalitate stabilirea unei pedepse în limitele prevăzute de lege.

De către Curtea de Apel Bălți a fost examinată o cauză în ordine de recurs, fiind examinată în prima instanță în ordinea acordului de recunoaștere a vinovăției, fiind casată sentința instanței de fond din motivul neaplicării corecte a prevederilor art. 75 CP.

La individualizarea pedepsei instanța nu a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Drept exemplu, poate fi adusă decizia Curții de Apel Bălți prin care a fost examinat în ședință publică recursul procurorului în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, și recursul avocatului în interesul inculpatei I. T., declarate împotriva sentinței Judecătoriai XX, sediul XY.

Prin sentința Judecătoriai XX sediul XY, I.T. a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art.165 alin.1 lit. a, b, c Cod penal, și în baza acestei legi i s-a stabilit pedeapsă penală de 4 ani închisoare cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de 2 ani, cu suspendarea condiționată a pedepsei pe un termen de 5 ani.

Pentru a se pronunța în sensul celor expuse, instanța de fond a reținut că, în perioada lunilor septembrie - octombrie ale anului 2014, I. T., aflându-se pe teritoriul

Federației Ruse, urmărind intenția comiterii infracțiunii de trafic de ființe umane în scopul exploatării prin muncă, prin înșelăciune și abuz de poziție de vulnerabilitate, a recrutat, transportat, adăpostit și ca urmare a exploatat pe B. L. fiind social-vulnerabil, în scopul angajării la un serviciu bine plătit în diferite domenii, sub pretextul achitării unui salariu decent.

Fiind transportat în Federația Rusă, angajatorul s-a asumat să suporte cheltuielile legate de transport cazare și alimentare pe întreaga perioadă de activitate a lui B. L., urmând să-i fie achitat un salariu lunar în mărime de 500 dolari SUA. Ca urmare, B. L. a fost transportat și adăpostit de către I. T., în diferite apartamente din localitatea XX, Federația Rusă, fiindu-i sechstrat chiar și pașaportul cetățeanului R.M. sub pretextul perfectării permisului de ședere.

Ulterior I. T. folosindu-se de poziția de vulnerabilitate a victimei B. L., manifestată prin faptul aflării acestuia pe teritoriul unui stat străin, prin lipsa mijloacelor necesare pentru existență, l-a impus să efectueze diferite lucrări în calitate de șofer, realizator și hamal, fără achitarea salariului promis, după care ultimul, a revenit în Republica Moldova.

Nefiind de acord cu sentința instanței de fond, aceasta a fost contestată cu recurs de către procurorul în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, care a solicitat admiterea recursului, casarea sentinței judecătoreiei XX, sediul XY cu rejudecarea cauzei de către instanța de recurs, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpata I. T. să fie recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 165 alin.1 lit. a, b, c C. P. și să-i fie aplicată pedeapsa penală sub formă de 6 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în domeniul angajării persoanelor în câmpul muncii pe un termen de 2 ani.

În motivarea recursului a invocat ilegalitatea sentinței instanței de fond, menționând, că în cadrul ședinței de judecată, inculpata I. T. integral a recunoscut vinovăția sa de comiterea infracțiunii imputate, cauza de învinuire a acesteia fiind examinată în conformitate cu prevederile art. 504-509 din Codul de procedură penală - în procedura privind acordul de recunoaștere a vinovăției.

A indicat recurentul că, conform pct. 3 al Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 16 din 31 mai 2004: ”în conformitate cu principiul individualizării pedepsei instanța de judecată aplică pedeapsă luând în considerație caracterul și gravitatea infracțiunii săvârșite, motivul și scopul celor comise, personalitatea vinovatului, caracterul prejudiciului și mărimea daunei cauzate, circumstanțele ce atenuează sau agravează răspunderea, ținându-se cont de influența pedepsei aplicate asupra corectării vinovatului, precum și de condițiile de viața ale familiei lui”.

Referindu-se la infracțiunea comisă de către I. T., consideră că, pedeapsa aplicată nu este legală, instanța de judecată nu a ținut cont de cerința prevăzută expres în art. 7 alin. 1 Cod penal, conform căruia la aplicarea legii penale urmează să se țină cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat și de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea penală, de altfel nu se va atinge scopul legii penale și anume prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.

Astfel, conform prevederilor, art. 80 din Codul penal: ”În cazul în care persoana pusă sub învinuire încheie un acord de recunoaștere a vinovăției, iar instanța de

judecată acceptă acest acord, pedeapsa pentru infracțiunea imputată se reduce cu o treime din pedeapsa maximă prevăzută pentru această infracțiune”. Astfel instanța urma să aplice o pedeapsă sub formă de închisoare, în limitele legale, și anume: „de la 6 la 8 ani”.

De asemenea, sentința instanței de fond a fost contestată cu recurs și de către avocatul în interesul inculpatei I. T., solicitând, repunerea în termen a cererii de recurs, admiterea acesteia, casarea parțială a sentinței Judecătoriai XX, sediul XY, rejudecarea cauzei potrivit modului stabilit pentru prima instanță, cu adoptarea unei noi hotărâri, prin care inculpata I. T. să fie recunoscută vinovată în baza art. 165 alin. 1 al C. P., și cu aplicarea art.79 CP să-i fie stabilită pedeapsa sub forma de închisoare pe un termen de 4 ani. În temeiul art.90 CP să fie dispusă condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de până la 5 ani.

În motivarea recursului a invocat că, deoarece inculpata a recunoscut vina în schimbul unei pedepse reduse, cauza penală a fost examinată în procedura privind acordul de recunoaștere a vinovăției, respectiv, potrivit art. 509 alin. (6) CPP, sentința adoptată în condițiile respective, putea fi atacată cu recurs, invocându-se doar erorile procesuale și măsura de pedeapsă stabilite.

Atrage atenția instanței că săvârșirea infracțiunii imputate inculpatei I. T., au fost condiționate de mai multe circumstanțe familiale ale acesteia în care se află un timp îndelungat, de disperare, de greutate zilnice, nevoi, de starea de sănătate și altele.

La cele menționate a adăugat și circumstanțe atenuante constatate de instanța de fond, cum sunt: căința sinceră a inculpatei; faptul că ea pentru prima dată a comis infracțiune; faptul că ea este unicul întreținător al fiicei sale, se isprăvește foarte bine cu aceste obligațiuni părintești în condiții personale grele, se caracterizează pozitiv la locul de trai, circumstanțe, care pot și urmează, să fie descrise și cuprinse printr-o singură circumstanța majoră și generală, cum este săvârșirea infracțiunii ca urmare a unui concurs de împrejurări grele de ordin personal sau familial. Circumstanțe agravante nefiind stabilite la caz.

Cu referire la speță, avocatul în interesele inculpatului a indicat că sunt aplicabile chiar și prevederile art.79 alin.1¹ CP, ținând cont de circumstanțele excepționale ale cauzei, potrivit căror poate fi considerată excepțională atât o circumstanță atenuantă, cât și un cumul de asemenea circumstanțe legate de situațiile menționate la alin. 1. Art. 79 alin. 3 prevede posibilitatea aplicării pedepsei sub limita minimă prevăzută de legea penală, dar constituind cel puțin două treimi din minimul pedepsei prevăzute de prezentul cod pentru infracțiunea săvârșită.

Astfel, două treimi din minimul pedepsei prevăzute de prezentul cod pentru infracțiunea săvârșită (art.165 alin. 1 CP), și constituie 4 ani - pedeapsa care a fost stabilită prin dispozitivul sentinței de Judecătoria Drochia, iar ca urmare și aplicarea art. 90 CP.

Concluzionează că, instanța de recurs urmează să corecteze sentința Judecătoriai XX, or, la caz partea motivată contravine dispozitivului. În special, deși în partea motivată a sentinței nu au fost indicate prevederile art.79 CP (au fost omise), totuși în partea dispozitivă aplicându-i o pedeapsa sub limita minimă, prevăzută de legea penală pentru infracțiunea respectivă, eroare ce urmează a fi corectată de

instanța de recurs, iar pedeapsa urmând a fi menținută aceeași - de 4 (patru) ani închisoare cu aplicarea prevederilor art. 90 CP.

Potrivit informației prezentate de acuzatorul de stat din baza de date ACCES, la data de 15.08.2020 inculpata I. T. a decedat. Procurorul participant în ședința instanței de recurs a solicitat admiterea recursului declarat de procuror din alte motive decât cele invocate cu încetarea procesului penal în baza art. 165 alin. 1 lit. a, b, c Cod penal în privința T. I. în legătură cu decesul acesteia la data de 15.08.2020.

Fiind audiați participanții la proces, Colegiul penal a ajuns la concluzia că recursul declarat de avocatul în interesul inculpatei I. T. urmează a fi respins ca fiind depus tardiv, iar recursul procurorului în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, urmează a fi admis, din alte motive decât cele invocate, iar sentința atacată urmează a fi casată, cauza rejudecată cu adoptarea unei noi hotărâri, prin care să înceteze procesul penal în privința T. I. în legătură cu decesul inculpatei.

III. Concluzii

Traficul de ființe umane reprezintă o problemă actuală pentru societatea contemporană. Dimensiunile fenomenului, înregistrat pe scară globală, necesită acțiuni imediate din partea guvernelor tuturor țărilor afectate de acest flagel. Anual, milioane de oameni din întreaga lume devin victime ale traficului de ființe umane. Majoritatea o constituie femeile, deși nu este exclus să fie traficați și bărbații. Principiile dezvoltării societății democratice sunt incompatibile cu tratarea ființelor umane drept marfă. Tocmai de aceea, în conformitate cu Protocolul din 15.11.2000 privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor, adițional la Convenția ONU împotriva criminalității transnaționale organizate, o acțiune eficace vizând prevenirea și combaterea traficului de persoane cere din partea țărilor de origine, de tranzit și de destinație o apropiere globală și internațională cuprinzând măsuri destinate prevenirii traficului, o acțiune vizând pedepsirea traficantilor și protecția victimelor acestui trafic, în special prin respectarea drepturilor lor fundamentale internaționale recunoscute.

Traficul de copii la fel este un fenomen recunoscut cu care se confruntă țara noastră. Începând cu anul 2001 conducerea țării a început să întreprindă măsuri mai active de combatere a acestui fenomen. Traficul de copii este tratat de conducerea țării într-un cadru mai extins al fenomenului trafic de persoane, de aceea măsurile legislative, organizaționale, administrative etc. sunt axate pe combaterea traficului de ființe umane, inclusiv copii. Spre marele regret, problema continuă a fi actuală pentru Republica Moldova.

Tot mai des victimele sunt exploatate în condiții ce le par confortabile. De exemplu, atunci când recrutorii ademenesc victimele, nu mai folosesc amenințările, ci se bazează pe promisiuni și istorii de succes. Un alt exemplu ar putea fi și faptul că traficanții aplică tot mai rar forța fizică asupra victimei, înlocuind-o cu manipularea psihologică, toată responsabilitatea pentru situația în care se află fiind atribuită victimei.

Anterior, victima nu primea bani sau alte beneficii. Acum se practică remunerarea „simbolică”. Persoanei i se oferă regulat sume mici de bani și victimele se mulțumesc cu această sumă. Pot trimite acasă măcar ceva bani și speră că luna viitoare vor primi plata integrală și banii din lunile precedente. În consecință se reduce perioada de exploatare. După mai multe luni, când sunt remunerate „simbolic”, persoanele încep să se revolte, iar „angajatorii” le spun atunci, foarte calm, că nu mai au nevoie de serviciile lor și că „angajații” trebuie să plece.

Prin manipularea psihologică, victimele devin dependente de traficanți. Apare convingerea că „putea să fie și mai rău”, iar persoanele exploatare ajung chiar să le mulțumească recrutorilor și traficanților pentru „șansa” oferită. Astfel, libera circulație nu mai este limitată, iar sechestrarea actelor se întâmplă tot mai rar. Victima se întoarce benevol la locul exploatării.

Noile tehnici de exploatare sunt atât de bine camuflate, încât persoana traficată nu se mai identifică drept victimă. Iar pedepsirea recrutorilor și traficanților devine dificilă din simplul motiv că victima nu se adresează organelor de drept.

Mereu vor exista persoane care să profite de vulnerabilitatea și naivitatea altor oameni. De aceea, fiecare dintre noi trebuie să se protejeze pe sine și persoanele apropiate, să se informeze despre fenomenul traficului de ființe umane și despre ce măsuri trebuie să întreprindă, ca să nu devină victima traficanților.

În țara noastră, în ultimii ani s-au făcut pași concreți în vederea prevenirii, combaterii și sancționării traficului de ființe umane. Astfel, a fost creat Comitetul Național pentru Combaterea Traficului de Ființe Umane și Centrul pentru Combaterea Traficului de Persoane, au fost organizate centre de asistență și protecție a victimelor traficului de ființe umane, a fost aprobată Strategia Sistemului național de referire pentru protecția și asistența victimelor și potențialelor victime ale traficului de ființe umane etc.

Trebuie să menționăm că sînt gestionate un șir de linii fierbinți, care pot fi accesate pe pagina web www.antitrafic.gov.md. Linia fierbinte a Ministerului Afacerilor Externe și Integrării Europene, lansată în anul 2010, are drept scop informarea persoanelor care au decis să emigreze (emigranți, potențiali emigranți). În luna decembrie 2017, Procuratura Generală a instituit „Linia Verde Antitrafic” la numărul (+373)69999021 sau adresa de e-mail antitrafic@procuratura.md, la care pot fi semnalate fapte de trafic de ființe umane, precum și crime conexe.

Domeniul prevenirii și combaterii fenomenului TFU rămâne pe lista priorităților Guvernului Republicii Moldova. Tendințele și provocările din domeniu acordă Moldovei statut de țară de origine, tranzit și destinație. Putem atesta, că în ultimii 10 ani, după ratificarea instrumentelor internaționale, Guvernul RM, în parteneriate sociale a obținut rezultate semnificative. Acestea se datorează atenției sporite în vederea elaborării și ulterior armonizării legislației naționale cu standardele internaționale în domeniu prin consolidarea cadrului legal, capacităților instituționale în vederea identificării, prevenirii, combaterii fenomenului și sancționării nemijlocite a traficanților. Actualmente suntem la etapa când în mai mare măsură trebuie să fie pus accentul pe implementarea eficientă a prevederilor acestor standarde și să se utilizeze la maximum tehnicile și instrumentele dezvoltate în beneficiul cetățenilor.

Prin Hotărârea Guvernului nr. 461/2018 a fost aprobată Strategia națională de prevenire și combatere a traficului de ființe umane pentru anii 2018-2023 și Planul de acțiuni pentru anii 2018-2020. Scopul Strategiei naționale constă în dezvoltarea durabilă a sistemului național de prevenire și combatere a TFU prin prisma paradigmei 4P. Strategia asigură continuitatea politicii de stat privind reformarea relațiilor de cooperare națională și transnațională între organizațiile guvernamentale, necomerciale și interguvernamentale pentru implementarea măsurilor de prevenire și combatere a TFU, în vederea promovării drepturilor victimelor și prezumatelor victime ale TFU, conform principiilor respectării drepturilor omului și a egalității de șanse între femei și bărbați.

Astfel, Republica Moldova a ratificat mai multe acte internaționale cu referire la Traficul de ființe umane:

- 1) Convenția ONU împotriva criminalității transnaționale organizate;
- 2) Protocolul privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special al femeilor și copiilor (2000);
- 3) Convenția Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane (2005);
- 4) Protocolul facultativ la Convenția cu privire la drepturile copilului, referitor la vânzarea de copii, prostituția copiilor și pornografia infantilă (2000).

De asemenea,

- a fost adoptată Legea privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, nr.241-XVI din 20 octombrie 2005;
- cu suportul donatorilor, în cadrul Ministerului Afacerilor Interne a fost creat Centrul pentru combaterea traficului de persoane (2006). Totodată, în cadrul Ministerului Protecției Sociale, Familiei și Copilului a fost instituită unitatea de coordonare a Sistemului național de referire pentru protecția și asistența victimelor și potențialelor victime ale traficului de ființe umane (denumit în continuare SNR), finanțată de Organizația Internațională pentru Migrație, în baza Memorandumului de colaborare semnat de către părți în 2006.

Principalele tendințe în schimbarea fenomenului TFU în Republica Moldova se caracterizează prin creșterea numărului de cazuri de TFU în scopul exploatării prin muncă atât în cazul victimelor adulte cât și minore, cerșit (în cazul victimelor adulte) și scăderea numărului de cazuri de TFU în scop de exploatare sexuală. În anul 2020 traficul extern prevalează față de traficul intern atât pentru adulți cât și pentru minori, spre deosebire de anii precedenți, în care minorii erau exploatați în mare parte în interiorul țării. Similar anului precedent, Republica Moldova a devenit și țara de destinație a TFU fiind identificate 45 de victime de origine străină (cetățenii Republicii Turcia) exploatați pe teritoriul Republicii Moldova, prin muncă în domeniul construcțiilor. Zona UE se confirmă ca o destinație constantă, fiind identificate majoritatea victimelor TFU, preponderent exploatate în scop de muncă. Se atestă o descreștere semnificativă a numărului victimelor TFU identificate în Federația Rusă în comparație cu anii precedenți, iar ca destinație nouă este remarcată SUA, fiind identificată 1 victimă femeie (adultă), traficată în scop de prelevare de celule.

Reeșind din totalurile analizei datelor statistice privind examinarea cauzelor penale în ordine de apel, precum și analiza calității examinării cauzelor penale pentru perioada respectivă de către instanțele de judecată din raza de activitate a Curții de Apel Bălți,

Se propune:

1. Discutarea prezentei note informative în cadrul ședinței operative a Colegiului Penal al Curții de Apel Bălți.
2. A ține sub monitorizare problematica dată.
3. Plasarea notei informative pe pagina - web a Curții de Apel Bălți.

***Coordonator, judecător
al Colegiului Penal
al Curții de Apel Bălți***

Viorel Pușcaș

***Executat: Șef Direcție Sistematizare,
Generalizare și Relații cu Publicul Tatiana Țurcanu***